

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG
2500EA20017

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2026-0000224068

Bijlage(n)
0

Datum 1 juni 2026
Betreft Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting
van de Nederlandse identiteitskaart 36 643 (R2202)

Hierbij bied ik u de tweede nota naar aanleiding van het verslag inzake het
bovenvermelde voorstel van wet aan.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Eric van der Burg

36643 (R2202) Ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart

Nota naar aanleiding van het tweede verslag

Graag dank ik de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de tweede schriftelijke inbreng bij het voorstel van rijkswet, houdende wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. De leden van de BBB-fractie hebben enkele nadere vragen gesteld over de gevolgen van het wetsvoorstel voor gemeenten, de Friese taal en de consultatiereactie van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). In deze nota naar aanleiding van het tweede verslag beantwoord ik de door de leden van de BBB-fractie gestelde vragen.

1. Gevolgen van het voorstel van rijkswet

De regering stelt dat de impact voor gemeenten zeer laag is en verwacht "(...) weinig tot geen extra kosten (...)".¹

Gemeenten moeten wél zelf hun handboeken, opleidingsdocumenten en websites aanpassen. Kan de regering aan de leden van de fractie van de BBB toelichten waarom dit geen extra kosten met zich brengt?

De impact van het voorstel is samen met Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) nader onderzocht. Hieruit is gebleken dat de impact voor gemeenten zeer laag is. De gevolgen voor gemeenten zijn beperkt tot het zelf aanpassen van eigen communicatie waarin naar de Paspoortwet of daaronder liggende regelgeving wordt verwezen. Eigen communicatie waarin niet specifiek naar bepaalde artikelen uit de Paspoortwet wordt verwezen, hoeft niet te worden aangepast, omdat er geen inhoudelijke wijzigingen zijn. Het gaat dus alleen om communicatie waarin specifiek naar bepaalde artikelen wordt verwezen. Deze verwijzingen moeten aangepast worden. Voor zover het gaat om de Nederlandse identiteitskaart (NIK), moet voortaan naar de nieuwe Wet op de Nederlandse identiteitskaart en daaronder liggende regelgeving worden verwezen. Gemeenten worden hierin gefaciliteerd en ontvangen een omzettingstabel met daarin een overzicht van de artikelen vóór en na de inwerkingtreding van de voorgestelde regelgeving. Het is gebruikelijk dat bij een aanpassing in wetgeving eigen communicatie van gemeenten die specifiek naar de betreffende wetgeving verwijst, hierop moet worden aangepast. De kosten van deze aanpassingen worden door VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) als zeer laag ingeschat, en van hen zijn ook geen signalen ontvangen dat dit problemen oplevert voor gemeenten.

De regering stelt dat de technische ICT-aanpassingen centraal door de leverancier in opdracht van het Rijk worden uitgevoerd. Brengt dit geen extra kosten voor gemeenten mee als dit leidt tot ICT-problemen aan de balie? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

De kans dat deze wijzigingen tot ICT-problemen aan de balie gaan leiden zijn minimaal omdat die aanpassingen niet technisch van aard zijn. Een groot deel van de wijzigingen ten gevolge van het wetsvoorstel zijn enkel tekstuele aanpassingen in de gebruikershandleidingen. Deze worden door de leverancier onderhouden en aangeleverd aan de gemeenten. Dit zal niet tot technische problemen leiden, aangezien de software zelf niet geraakt wordt. Het andere deel van de tekstuele wijzigingen wordt meegenomen in de standaard ontwikkeling van de desbetreffende applicatie.

Decentrale overheden moeten hun belastingverordeningen straks baseren op de nieuwe Wet op de Nederlandse identiteitskaart. Brengt deze verandering extra kosten, voor bijvoorbeeld juridisch uitzoekwerk, mee? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Deze verandering brengt voor gemeenten geen extra kosten mee. Wat betreft de juridische grondslag voor de belastingverordeningen in de nieuwe situatie is in artikel II van het onderhavige wetsvoorstel een overgangsbepaling opgenomen. Daarin is geregeld dat belastingverordeningen en eilandverordeningen die op het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel gebaseerd zijn op de Paspoortwet, vanaf inwerkingtreding van het wetsvoorstel ook berusten op de Wet op de Nederlandse identiteitskaart voor zover het de leges voor de NIK betreft. Gemeenten en openbare lichamen hoeven reeds vastgestelde verordeningen hier dus niet voor aan te passen. Gemeenten en openbare lichamen wijzigen hun belastingverordeningen periodiek om de tarieven aan te passen

¹ Kamerstukken I, 2025/26, 36643 (R2202), C.

wanneer deze in verband met de jaarlijkse indexatie van de maximumleges gewijzigd zijn. Bij een eerstvolgende nieuwe vaststelling van de belastingverordening moeten zij dan dus wel, naast de Paspoortwet, ook naar de Wet op de Nederlandse identiteitskaart verwijzen. Hierbij kunnen zij gebruik maken van de hiervoor aangehaalde omzettingstabel van artikelen. Gemeenten en openbare lichamen worden over de ontvlechting tijdig geïnformeerd. De regering verwacht dat gemeenten en openbare lichamen hiervoor geen juridisch uitzoekwerk hoeven te verrichten en dus geen andere kosten hoeven te maken dan de gebruikelijke kosten voor aanpassing van een belastingverordening. Ook hier zijn vanuit de VNG en de NVVB geen signalen ontvangen dat dit problemen of buitengewone kosten oplevert voor gemeenten.

2. Friese taal

De belemmering voor het Fries op het paspoort zit volgens de regering in het feit dat het Fries geen officiële landstaal van heel Nederland is. Op dit moment is het Fries wettelijk beschermd als officiële taal, maar uitsluitend binnen de provincie Fryslân via de Wet gebruik Friese taal. Kan het Fries dan wel op Friese paspoorten? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Bij de beantwoording van deze vraag wordt vooropgesteld dat aanpassingen in het model van het paspoort of de identiteitskaart geen onderwerp zijn van dit wetsvoorstel, noch worden er inhoudelijke wijzigingen in dit opzicht beoogd.

De regering onderschrijft het belang van het Fries als regionaal erkende taal. Zoals in de nota naar aanleiding van het eerste verslag is uiteengezet, mag volgens de standaarden van de International Civil Aviation Organisation (ICAO) alleen de officiële landstaal van de documentuitgevende staat op het document staan.² Omdat de Friese taal niet de status heeft van officiële landstaal van Nederland, kan het Fries niet op het paspoort of de NIK worden opgenomen, ook niet op documenten die in de provincie Fryslân worden uitgegeven.

Daarbuiten is het Fries via Europese verdragen beschermd als een erkende regionale taal. Volgens de International Civil Aviation Organisation (ICAO)-standaarden, waar Nederland via EU-verordeningen aan gebonden is, mogen er op reisdocumenten alleen officiële landstalen worden opgenomen. Uit recent onderzoek van de regering is daarom geconcludeerd dat het toevoegen van het Fries niet uitvoerbaar is.³ De regering geeft aan dat er geen enkel ander EU-land is dat een regionale taal op identiteitsdocumenten vermeldt. Wanneer een land wel meerdere talen op het paspoort heeft staan, zoals Finland met het Fins en het Zweeds, komt dit omdat dit allebei officiële landstalen van dat land zijn. Om het Fries op de identiteitskaart te krijgen, zoals provincie Fryslân graag wil, zou de status dus in theorie veranderd moeten worden naar die van een officiële landstaal. Deze leden lezen graag een toelichting op de vragen of de regering daartoe bereid is en of dit juridisch haalbaar is.

De regering erkent het belang van het Fries als belangrijk onderdeel van het Nederlandse culturele erfgoed. Het Fries heeft dan ook een bijzondere wettelijke positie binnen Nederland, met bescherming en gebruiksmogelijkheden in onder meer het onderwijs, de rechtspraak en het openbaar bestuur in Fryslân. De regering ziet op dit moment echter geen aanleiding om stappen te zetten richting een wijziging van de status van het Fries naar officiële landstaal van Nederland. Daarbij ziet de regering het huidige stelsel, waarin ruimte bestaat voor bescherming en bevordering van regionale talen binnen de bestaande staatsrechtelijke verhoudingen als passend en toereikend.

3. Consultatiereactie NVVB

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) heeft nadrukkelijk gewaarschuwd voor inconsistenties tussen de identiteitskaart en de Basisregistratie Personen (BRP), maar de regering stelt kortweg dat daar "geen sprake" van is. Kan de regering aan deze leden aangeven of zij bereid is om hier navraag naar te doen bij de NVVB om mogelijk toekomstige problemen te voorkomen?

De vraag van de fractie van de BBB houdt verband met een opmerking die de NVVB heeft gemaakt over de consultatieversie van het wetsvoorstel. In de consultatieversie van dit wetsvoorstel werd

² ICAO Document 9303.

³ Kamerstukken II 2025/26, 26 643, nr. 1450, p. 13.

rekening gehouden met het voorstel van rijkswet centrale voorziening.⁴ In dat wetsvoorstel was (onder meer) het schrappen van de geslachtsvermelding van de NIK opgenomen. Het schrappen van de geslachtsvermelding is nadien echter in een afzonderlijk wetsvoorstel ondergebracht, dat momenteel aanhangig is bij de Tweede Kamer.⁵ Daarbij is rekening gehouden met de opmerking van de NVVB. Deze opmerking van de NVVB raakt daarom het onderhavige wetsvoorstel niet meer, omdat dit enkel nog uitgaat van de momenteel geldende Paspoortwet. Met het onderhavige wetsvoorstel wijzigt inhoudelijk ook niets aan de geldende Paspoortwet. Dit wetsvoorstel leidt dus niet tot een inconsistentie van gegevens tussen een NIK en de BRP.

NVVB is van bovenstaande op de hoogte gebracht en deelt de conclusie dat de door de fractie van de BBB geschetste situatie in het kader van dit wetsvoorstel niet meer aan de orde is.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Eric van der Burg

⁴ Dit voorstel is uiteindelijk niet ingediend. Zie voor de consultatieversie: <https://www.internetconsultatie.nl/biometrischegegevenspaspoortwet/b1>.

⁵ Kamerstukken II 2023/24, 36 587 (R2197), nr. 2.

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2026-0000223512

Datum

18 mei 2026

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

PDD, RvIG, DenB

Bijlage(n)

3

Aan staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Van CZW en PDD

nota

Nota naar aanleiding van het tweede verslag EK bij
wijziging Paspoortwet in verband met ontvlechting
Nederlandse identiteitskaart

Aanleiding

De Eerste Kamer heeft op 26 april 2026 het tweede verslag uitgebracht over het wetsvoorstel wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. De beantwoording van dit verslag is gereed en wordt aan u aangeboden.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met de nota naar aanleiding van het verslag en verzending ervan naar de Eerste Kamer;
- daartoe de nota naar aanleiding van het verslag en de aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Kern

Alleen de BBB-fractie in de Eerste Kamer heeft vragen gesteld. Deze zien op de gevolgen van het voorstel voor gemeenten en op de Friese taal.

Toelichting

Met dit wetsvoorstel worden de regels over de Nederlandse identiteitskaart uit de Paspoortwet overgeheveld naar een separate wet, de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. Dit wetgevingstraject wordt aangeduid als de ontvlechting. Het samenhangende wetsvoorstel Nederlandse identiteitskaart is eveneens in behandeling bij de Eerste Kamer (nota n.a.v. verslag is ingezonden in februari jl.). De commissie BIZA van de EK heeft in verband met de samenhang tussen beide wetsvoorstellen besloten ernaar te streven de plenaire afhandeling van beide wetsvoorstellen gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Vragen tweede verslag en beantwoording

De BBB-fractie heeft vragen gesteld over de gevolgen van het voorstel voor gemeenten en over de Friese taal.

- Over de gevolgen van het voorstel voor gemeenten antwoordt u dat deze zeer beperkt zijn, omdat er geen inhoudelijke wijzigingen plaatsvinden. Gemeenten moeten hun eigen communicatie en eigen lokale legesverordeningen aanpassen, zodat deze naar de nieuwe wetgeving verwijzen. U geeft aan dat de kosten voor deze aanpassingen door VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) als zeer laag worden ingeschat. Er zijn ook geen technische problemen voorzien. Gemeenten

ontvangen tijdige communicatie en een omzettingstabel met een overzicht van hoe artikelen naar de nieuwe regelingen zijn omgezet. Het voorstel levert dus ook geen juridisch uitzoekwerk voor gemeenten op.

- De BBB-fractie vraagt of het Fries kan worden opgenomen op 'Friese paspoorten'. U antwoordt dat volgens internationale standaarden alleen officiële landstalen op het document mogen worden opgenomen. Omdat Fries wel een regionaal erkende taal, maar geen officiële landstaal is, kan het Fries niet op het paspoort of de NIK worden opgenomen, ook niet op documenten die in de provincie Fryslân worden uitgegeven.
- Ook vraagt de BBB of de regering bereid is om het Fries wel als officiële landstaal te erkennen. U antwoordt dat het Fries een bijzondere wettelijke status heeft, maar dat de regering op dit moment geen aanleiding ziet om Fries als officiële landstaal van Nederland aan te merken. Het talenbeleid is onderdeel van de portefeuille van MinBZK.
- Tot slot vraagt de BBB opheldering over een consultatiereactie van NVVB over het vervallen van de NIK als de geslachtsregistratie van betrokkene wijzigt. U antwoordt dat deze consultatiereactie niet zag op dit wetsvoorstel, maar op een ander wetsvoorstel (schrappen van de geslachtsvermelding op de identiteitskaart). Het probleem dat de NVVB schetst is hier dus niet aan de orde, NVVB deelt deze conclusie.

Onze referentie

2026-0000223512

Datum

18 mei 2026

Politieke context

De vraag over de Friese taal gaat over een onderzoek dat door het ministerie van BZK is uitgevoerd naar de mogelijkheden om het Fries op te nemen op de NIK en het paspoort. De Tweede Kamer heeft hier in 2024 in een motie om verzocht. Het onderzoek is eind 2025 afgerond. Hieruit bleek dat het Fries niet op het paspoort of de identiteitskaart kan worden opgenomen, omdat dit volgens Europese (EU) en internationale afspraken alleen is toegestaan voor officiële landstalen. Fries is erkend als een regionale taal, maar geen officiële landstaal. Er zijn ook geen voorbeelden van andere EU-landen die regionaal erkende talen op hun identiteitsdocumenten opnemen. Uw ambtsvoorganger heeft de Tweede Kamer eind 2025 daarom geïnformeerd dat de motie niet kan worden uitgevoerd.¹ In deze nota naar aanleiding van het tweede verslag antwoordt u volgens bovenstaande lijn op de door BBB gestelde vragen, met verwijzing naar de Kamerbrief van uw voorganger.

Uitvoering

RvIG voert op dit moment de aanpassingen in technische systemen en communicatie uit die nodig zijn voor de ontvlechting.

Communicatie

De uitgevende instanties van de NIK (gemeenten, openbare lichamen, Buitenlandse Zaken) zijn (via consultatie) al op de hoogte gebracht van de wijzigingen. Binnenkort zal er vanuit BZK communicatie plaatsvinden richting de uitgevende instanties, met uitleg over de (beperkte) gevolgen.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

¹ Kamerstukken II, 2025/26, 26 643, nr. 1450, p. 13.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief EK nota naar aanleiding van het tweede verslag EK	Ter ondertekening
2	Nota naar aanleiding van het tweede verslag EK	Ter kennisneming en ondertekening
3	Tweede verslag vaste commissie voor Binnenlandse Zaken EK bij de rijkswet ontvlechting	Ter ondertekening

Onze referentie

2026-0000223512

Datum

18 mei 2026